

FORUM FÖR MODERNA BYALAG

2019-10-24

Av: Urbio

Att få till attraktiva livsvillkor på landsbygden är i grunden en demokratifråga. Det behövs många åtgärder för att vända avfolkningstrenden på glesbygden. Kanske kan fysiska forum bli utgångspunkten varifrån moderna byalag kan organisera sig?

Så sent som på 60-talet var landsbygden fortfarande välbefolkad och levande, med god tillgång på jobb inom både jord- och skogsbruket och verkstadsindustrin på orten. Men på några decennier har automatisering och rationalisering glesat ut jobb tillfällena. Unga väljer istället livet i staden, där inte bara utbildning och jobb lockar, utan också den urbana livsstilen. Berättelser om ett fullgott liv i glesbygden saknas och medan allt momentum ansamlas i städerna. Periferin har blivit allt mer perifer.

Landsbygdsfrågan är hela landets fråga. För när klyftan mellan stad och land växer, följer folklig bitterhet. Resultatet är populism som urholkar tron på det gemensamma samhällskontraktet. För att vända trenden behövs antagligen både progressiv landsbygdspolitik ovanifrån och en bred gräsrotsrörelse underifrån. Stadsborna behöver inse att om vi ska klara klimatutmaningen, framtidens energi- och matförsörjning och samtidigt utveckla den biologiska mångfalden så finns nyckeln i de gröna näringarna i en levande landsbygd.

Därför gäller det nu att mobilisera glesbygdsaktivismen och bilda opinion i frågan. En ny form av byalag behöver etableras där människor går samman och arbetar för bygdens bästa. Och precis som i städerna behöver även periferins orter och byar fysiska forum där de lokala krafterna kan gå samman. Ordet "forum" kommer av latinet för en allmän samlingsplats för offentlig diskussion. Här krävs enkla och billiga sätt att få till mötesplatser som underlättar för de lokala eldsjälarna att organisera sig. Platserna ska ligga centralt där folk passerar, vid kiosken eller matvarubutiken och gärna i bra lokalklimat. Platsen ska inbjuda till vistelse, aktiviteter och möten och samtidigt påminna om allt positivt som händer runt om i trakten.

Ett typiskt forum skulle kunna bestå av en ljugarbänk, en anslagstavla och målningar på marken. Ljugarbänken, eller snarare ljugarsoffan, är en långsträckt sittmöbel som möjliggör för passerande att slå sig ned och språka. Att sitta sida vid sida på en långsoffa kan faktiskt göra att personer som inte känner varandra sedan tidigare till och med kan inleda ett samtal. På anslagstavlan intill finns uppsatta lappar om allt som händer inom närings- och föreningsliv på bygden. Gig-ekonomin med enkla jobb påhugg som nu även intar städerna, är en etablerad livsstil på landet. Med rejäla anslagstavlor kan olika typer av varor och tjänster annonseras effektivt. På markytorna framför ljugarbänken och anslagstavlan målas ytorna upp med linjespel och ikoner som påminner om allt liv som kan uppstå tillfälligt, men som oftast inte pågår. Exempel på event är loppisar, jordgubbsförsäljning och skördemarknader.

Att bo på landet ska inte behöva vara präglad av uppgivenhet. Men för att vända urbaniseringstrenden och utarmningen av landsbygden behövs en ny motståndsrörelse som står på egna benen och stolt lyfter fram det superlokala. Utifrån enkla typritningar kan de billigt byggda forum-platserna komma på plats runt om i glesbygdsorterna och byarna. Förhoppningsvis kan detta vara ett sätt att understödja ett helt nationellt nätverk av moderna byalag med förmåga att ta landets glesbygder vidare in i en ljusnande framtid.